

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2026.2.24>

TERMINY PROWADZENIA NIEJAWNYCH CZYNNOŚCI ŚLEDczyCH (ROZPOZNAWCZYCH) W MECHANIZMIE ZAPEWNIENIA KONSTYTUCYJNYCH PRAW CZŁOWIEKA

Mykola Pohorecky

*doktor nauk prawnych, profesor, członek korespondent Narodowej Akademii Nauk Prawnych Ukrainy,
zasłużony działacz nauki i techniki Ukrainy, prorektor ds. naukowo-dydaktycznych Kijowskiego
Uniwersytetu Narodowego im. Tarasa Szewczenki (Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0003-0936-0929

npogoretsky@gmail.com

Mykola Chlenov

*starszy wykładowca Katedry Postępowania Karnego, doktorant,
Narodowy Uniwersytet Prawniczy im. Jarosława Mądrego (Charków, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0001-8117-4544

chnv2012@gmail.com

Adnotacja. W artykule zbadano terminy prowadzenia niejawnych czynności śledczych (rozpoznawczych) (dalej – NCSR) przez pryzmat kontroli sądowej, proporcjonalności oraz koncepcji dowodzenia w procesie karnym. Uzasadniono, że terminy NCSR powinny być rozpatrywane nie tylko jako czasowy regulator działalności organów śledczych, ale przede wszystkim jako samodzielna gwarancja procesowa przestrzegania konstytucyjnych praw osoby i dopuszczalności uzyskanych dowodów. Dlatego terminy te pełnią funkcję „terminów-gwarancji” granic ingerencji państwa w konstytucyjne prawa jednostki. Za pomocą metod systemowej i porównawczej ujawniono sprzeczność między gwarancyjnym charakterem terminów NCSR a ogólnymi zasadami ich obliczania. Ukazano istotę normatywnego i ograniczającego sposobu obliczania terminów NCSR stosowanych w praktyce sędziów śledczych, w wyniku czego ustalono zmienność dwumiesięcznego terminu od 59 do 63 dni. Zaproponowano zmiany do KPK: określenie maksymalnego terminu obowiązywania postanowienia sędziego śledczego wyłącznie w dniach (do 60 dni), ustalenie momentu jego rozpoczęcia i zakończenia, a także normatywne doprecyzowanie ciągłości prowadzenia NCSR.

Słowa kluczowe: niejawne czynności śledcze (rozpoznawcze); terminy prowadzenia NCSR; konstytucyjne prawa człowieka; prawo do prywatności; pewność prawa; proporcjonalność ingerencji; kontrola sądowa; gwarancje procesowe.

TIME LIMITS FOR COVERT INVESTIGATIVE ACTIONS IN THE MECHANISM FOR SAFEGUARDING CONSTITUTIONAL RIGHTS

Mykola Pohoretskyi

*Doctor of Law, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine,
Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Vice-Rector for Scientific and Pedagogical Work,
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0003-0936-0929

npogoretsky@gmail.com

Mykola Chlenov

*Senior Lecturer at the Department of Criminal Procedure, PhD Candidate,
Yaroslav the Wise National Law University (Kharkiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0001-8117-4544

chnv2012@gmail.com

Abstract. The article investigates the time limits for conducting covert investigative (search) actions (hereinafter – CISA) through the prism of judicial control, proportionality, and the concept of criminal procedural proof. It is substantiated that CISA time limits should be considered not merely as a temporal regulator of investigative bodies' activities, but primarily as an independent procedural guarantee of observing constitutional human rights and the admissibility of obtained evidence. Therefore, such time limits act as "guarantee time limits" for the boundaries of state interference in constitutional rights. Using systemic and comparative methods, a contradiction between the guarantee nature of CISA time limits and the general rules for their calculation has been identified. The content of normative and restrictive calculation methods used in investigating judges' practice is revealed, demonstrating a two-month period variability from 59 to 63 days. Amendments to the CPC are proposed: establishing the maximum validity period of the investigating judge's

ruling exclusively in days (up to 60 days), fixing its commencement and expiration moments, and normatively clarifying the continuous conduct of CISA.

Keywords: covert investigative (search) actions; time limits for covert investigative actions; constitutional human rights; right to private life; legal certainty; proportionality of interference; judicial control; procedural guarantees.

СТРОКИ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ

Микола Погорецький

доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України, проректор з науково-педагогічної роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0003-0936-0929
npogoretsky@gmail.com

Микола Членов

старший викладач кафедри кримінального процесу, здобувач, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)
ORCID ID: 0000-0001-8117-4544
chnv2012@gmail.com

Анотація. У статті досліджено строки проведення негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД) крізь призму судового контролю, пропорційності та концепції кримінального процесуального доказування. Обґрунтовано, що строки НСРД мають розглядатися не лише як часовий регулятор діяльності органів розслідування, а насамперед як самостійна процесуальна гарантія дотримання конституційних прав особи та допустимості отриманих доказів. Тому такі строки виступають «строками-гарантіями» меж державного втручання у конституційні права особи. За допомогою системного та порівняльного методів виявлено суперечність між гарантійною природою строків НСРД та загальними правилами їх обчислення. Розкрито зміст нормативного та обмежувального способів обчислення строків НСРД, що використовуються у практиці слідчих суддів, унаслідок чого встановлено варіативність двомісячного строку від 59 до 63 днів. Запропоновано зміни до КПК: встановлення граничного строку ухвали слідчого судді виключно у днях (до 60 днів), фіксацію моменту його початку та закінчення, а також нормативне уточнення безперервності НСРД.

Ключові слова: негласні слідчі (розшукові) дії, строки НСРД, конституційні права людини, право на приватне життя, правова визначеність, пропорційність втручання, судовий контроль, процесуальні гарантії.

Вступ. Відповідно до статті 3 Конституції України людина, її права і свободи визнаються найвищою соціальною цінністю, а їх утвердження і забезпечення визначають зміст і спрямованість діяльності держави. У сфері кримінального провадження це положення набуває особливої ваги, оскільки саме тут держава наділяється повноваженнями на тимчасове, але інтенсивне втручання у приватне життя особи, зокрема у право на недоторканність житла, таємницю спілкування, невтручання в особисте і сімейне життя та інші фундаментальні права. Однією з найбільш чутливих форм такого втручання є проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Їх специфіка полягає у таємному характері, що істотно обмежує можливості особи своєчасно захищати свої права та створює підвищений ризик свавільного або непропорційного обмеження вказаних конституційних прав особи. У зв'язку з цим правове регулювання НСРД повинно відповідати підвищеним стандартам законності, правової визначеності та пропорційності, що забезпечуються, зокрема, через встановлення чітких часових меж такого втручання.

У сучасній доктрині кримінального процесу строки проведення НСРД традиційно розглядаються переважно як елемент належної процесуальної форми одержання доказів та як критерій їх допустимості. Водночас такий підхід не повною мірою відображає їх реальне функціональне призначення. Строки негласного втручання мають значення не лише для оцінки доказової інформації, а передусім для визначення меж допустимого обмеження конституційних прав особи, виступаючи самостійною процесуальною гарантією від свавільного та невизначеного у часі втручання держави. Зазначене узгоджується з підходами, сформованими у практиці Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), відповідно до яких будь-яке таємне втручання у право на повагу до приватного життя повинно здійснюватися на підставі закону, що відповідає вимогам «якості», передбачуваності та наявності ефективних гарантій від зловживань. Серед таких гарантій важливе місце посідають саме часові межі втручання, порядок їх продовження, а також механізми подальшого повідомлення особи про здійснене втручання і забезпечення ефективного засобу юридичного захисту.

Попри значну кількість наукових досліджень, присвячених негласним слідчим (розшуковим) діям, судовому контролю та допустимості доказів, питання строків НСРД як елемента механізму забезпечення конституційних прав людини дотепер не отримало належного самостійного висвітлення. Особливо це стосується

їх взаємозв'язку зі стандартами ЄСПЛ, інститутом повідомлення особи про втручання та реалізацією права на ефективний засіб юридичного захисту.

Актуальність цієї теми зумовлена необхідністю переосмислення строків проведення НСРД не лише як інструменту процесуальної організації або умови допустимості доказів, а як ключового елементу системи гарантій прав людини у кримінальному провадженні. Саме через належне нормативне визначення та практичну реалізацію строків забезпечується баланс між інтересами кримінального переслідування та обов'язком держави поважати і захищати фундаментальні права особи.

Проблематика негласних слідчих (розшукових) дій тривалий час перебуває у центрі уваги науки кримінального процесу. У вітчизняній доктрині ґрунтовно досліджувалися правова природа НСРД, їх місце у системі слідчих (розшукових) дій, підстави та порядок проведення, використання їх результатів у доказуванні, а також співвідношення негласного втручання із конституційними гарантіями прав особи (Олейніков & Членов, 2015; Погорецький, 2013b; Погорецький & Старенький, 2018; Сергєєва, 2015; Старенький & Цуцкірідзе, 2015; Членов, 2017). Сформовано також належне теоретичне підґрунтя щодо кримінальних процесуальних гарантій та судового контролю як інституційних механізмів забезпечення прав людини у досудовому провадженні (Капліна та ін., 2015; Макаров, 2017; Погорецький, 2025b; Шаренко, 2021).

Вагоме значення для осмислення досліджуваної проблематики мають праці, в яких обґрунтовано поняття кримінально-процесуальних гарантій, їх функціональне призначення та роль у забезпеченні законності кримінального провадження (Погорецький, 2014). У поєднанні з науковими розробками щодо судового контролю це дозволяє розглядати НСРД не лише як інструмент одержання інформації, а як сферу підвищеного ризику для фундаментальних прав людини, де саме судовий контроль покликаний запобігати свавільному й непропорційному втручанням (Капліна та ін., 2015; Макаров, 2017; Погорецький, 2025b). Водночас у більшості таких досліджень головний акцент робиться на дозвільній функції слідчого судді та допустимості результатів НСРД, тоді як питання строків негласного втручання як окремої гарантії конституційних прав людини залишається переважно допоміжним елементом загального аналізу.

Окремий блок наукових праць присвячено строкам у кримінальному провадженні та їх місцю в механізмі процесуального регулювання (Олейніков & Членов, 2015; Погорецький, 2023). У цих роботах розкрито поняття строків, їх класифікацію, способи обчислення та функціональне призначення. Такі дослідження мають істотне значення для розуміння загальної природи процесуальних строків, однак вони не зосереджені спеціально на строках НСРД як часових межах допустимого втручання у приватне життя особи. Саме тому зв'язок між строками негласного втручання, принципом пропорційності, правовою визначеністю та обсягом судового дозволу потребує окремого доктринального осмислення.

Суттєвий внесок у розвиток досліджень проблем НСРД зроблено у працях, присвячених їх використанню у доказуванні та оцінці допустимості результатів негласних дій (Погорецький, 2013a; Погорецький, 2025a; Погорецький & Старенький, 2018; Сергєєва, 2015; Шумило & Погорецький, 2012). У цих роботах переконливо показано, що дотримання належної процесуальної форми є необхідною умовою визнання одержаної інформації допустимим доказом. Однак доказовий аспект, попри його важливість, не вичерпує всього змісту проблеми. Поза межами достатньо самостійного аналізу в цих дослідженнях залишаються питання про те, яким чином строки НСРД впливають на захист права на приватне життя, на подальше повідомлення особи про втручання та на доступ до ефективного засобу юридичного захисту у випадку порушення меж дозволеного втручання.

Важливим джерелом для переосмислення цієї проблематики є практика Європейського суду з прав людини. У рішеннях у справах *Klass and Others v. Germany*, *Weber and Saravia v. Germany*, *Liberty and Others v. the United Kingdom*, *Iordachi and Others v. Moldova*, *Kennedy v. the United Kingdom*, *Roman Zakharov v. Russia* та *Szabó and Vissy v. Hungary* сформульовано підходи, відповідно до яких законодавче регулювання таємного спостереження повинно бути достатньо чітким, передбачуваним і супроводжуватися ефективними гарантіями від свавілля (*Case of Iordachi and Others v. Moldova*, 2009; *Case of Kennedy v. the United Kingdom*, 2010; *Case of Klass and Others v. Germany*, 1978; *Case of Liberty and Others v. the United Kingdom*, 2008; *Case of Roman Zakharov v. Russia*, 2015; *Case of Szabó and Vissy v. Hungary*, 2016; *Case of Weber and Saravia v. Germany*, 2006). У цих рішеннях часові межі втручання, порядок його продовження, вимоги до законності зберігання та використання матеріалів спостереження, а також наявність засобів *post factum* контролю розглядаються як важливі елементи «якості закону» та ефективного захисту права на приватне життя. Саме практика ЄСПЛ дозволяє змістити акцент із суто процесуально-технічного сприйняття строків НСРД до їх розуміння як елемента механізму забезпечення прав людини.

Значний інтерес для цієї теми становлять і зарубіжні наукові праці та законодавчі акти, що регулюють питання тривалості таємного спостереження, повідомлення особи та ефективного оскарження втручання. Зокрема, у роботах Kh. Begiashvili та F. Boehm, P. de Hert строк негласних заходів досліджується у тісному зв'язку з обов'язком повідомлення особи про втручання та функціонуванням ефективних гарантій проти зловживань (Begiashvili, 2022; Boehm & de Hert, 2012). Не менш важливими є положення зарубіжного законодавства, які визначають часові межі прихованого спостереження, порядок його продовження та окремі *post-surveillance safeguards*, зокрема законодавство Німеччини, Молдови, Франції, Казахстану та Киргизької Республіки (Кримінально-процесуальний кодекс Киргизької Республіки, 2021; Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Казахстан, 2014; France. Criminal Procedure Code, 1958; Germany. Strafprozessordnung, 1987; Moldova. Criminal Procedure Code, 2003). Такі джерела мають особливе значення для порівняльно-правового

аналізу, оскільки дозволяють оцінити українське регулювання не ізольовано, а в ширшому європейському та міжнародному контексті.

Отже, аналіз останніх досліджень і публікацій дає підстави для висновку, що у вітчизняній та зарубіжній науці сформовано значний масив напрацювань щодо НСРД, судового контролю, процесуальних гарантій, строків у кримінальному провадженні, а також стандартів ЄСПЛ у сфері таємного спостереження (Капліна та ін., 2015; Макаров, 2017; Погорецький, 2023; Begiashvili, 2022; Case of Roman Zakharov v. Russia, 2015). Водночас питання строків проведення НСРД як самостійного елемента механізму забезпечення конституційних прав людини, у їх взаємозв'язку зі стандартами ЄСПЛ, повідомленням особи про втручання та правом на ефективний засіб юридичного захисту, дотепер не було предметом окремого комплексного дослідження. Саме ця обставина зумовлює наукову актуальність і новизну обраної теми.

Метою статті є комплексний науковий аналіз строків проведення негласних слідчих (розшукових) дій як елемента механізму забезпечення конституційних прав людини, з урахуванням стандартів ЄСПЛ, а також обґрунтування напрямів удосконалення кримінального процесуального законодавства України у частині визначення, обчислення та реалізації таких строків як гарантії прав людини.

Для досягнення поставленої мети у статті сформульовано такі **завдання**: з'ясувати правову природу строків проведення НСРД та їх місце у системі кримінальних процесуальних гарантій; розкрити їх значення як часових меж допустимого втручання держави у право на приватне життя та інші конституційні права особи; проаналізувати положення КПК України, що регламентують встановлення, обчислення та реалізацію строків проведення НСРД; дослідити основні підходи слідчих суддів до визначення строків проведення НСРД у відповідних судових рішеннях; виявити проблеми правової визначеності, пов'язані з варіативністю обчислення строків негласного втручання; визначити відповідність чинного правового регулювання строків НСРД стандартам ЄСПЛ щодо передбачуваності та пропорційності втручання у права людини; проаналізувати взаємозв'язок строків НСРД із такими гарантіями, як повідомлення особи про втручання та право на ефективний засіб юридичного захисту; дослідити зарубіжний досвід правового регулювання часових меж негласного спостереження та пов'язаних із ним гарантій; сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства України з метою посилення гарантій дотримання конституційних прав людини у сфері негласного втручання.

Основна частина. Матеріал та методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання, застосування яких зумовлене предметом статті – аналізом строків проведення НСРД як елемента механізму забезпечення конституційних прав людини, визначенням їх правової природи, способів обчислення, меж судового контролю та значення для гарантування прав особи (Конституція України, 1996; Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012; Погорецький, 2023; Членов, 2020).

Діалектичний метод використано для дослідження строків НСРД у їх взаємозв'язку з функціональним призначенням судового контролю, принципом пропорційності та системою конституційних прав людини. Завдяки цьому підходу строки негласного втручання розглядаються не ізольовано, а як складова цілісного механізму правового регулювання, в межах якого часові параметри визначають допустимий обсяг державного втручання у приватну сферу (Конституція України, 1996; Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012; Погорецький, 2014). Це дозволило обґрунтувати, що строки НСРД мають оцінюватися як самостійна процесуальна гарантія, а не лише як технічний елемент процесуальної діяльності.

Системно-структурний метод застосовано для аналізу норм Конституції України, КПК України та підзаконних нормативних актів, що регламентують проведення НСРД, а також для визначення місця строків у системі кримінальних процесуальних гарантій (Конституція України, 1996; Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012; Інструкція про організацію проведення негласних слідчих дій, 2012). Використання цього методу дало змогу виокремити структурні елементи строку проведення НСРД – одиницю обчислення часу, тривалість, момент початку та момент закінчення, показати їх значення для забезпечення правової визначеності та передбачуваності втручання.

Формально-логічний метод використано під час тлумачення положень статей 113, 115, 223, 246–250, 252, 253 КПК України з метою з'ясування змісту законодавчих конструкцій, що визначають порядок встановлення, обчислення та реалізації строків проведення НСРД (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012). Застосування цього методу дозволило виявити внутрішню неузгодженість між загальними правилами обчислення процесуальних строків і спеціальною природою строків НСРД як меж чинності судового дозволу, а також обґрунтувати неприпустимість механічного застосування до них загальних процесуальних правил.

Порівняльно-правовий метод застосовано для дослідження законодавства іноземних держав, зокрема Німеччини, Молдови, Франції, Казахстану і Киргизької Республіки, що регламентують часові межі таємного спостереження, порядок його продовження, безперервність проведення та гарантії повідомлення особи (Кримінально-процесуальний кодекс Киргизької Республіки, 2021; Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Казахстан, 2014; France. Criminal Procedure Code, 1958; Germany. Strafprozessordnung, 1987; Moldova. Criminal Procedure Code, 2003). Використання цього методу дозволило встановити загальну тенденцію до підвищення рівня нормативної визначеності строків негласного втручання та посилення гарантій від свавільного обмеження прав людини.

Особливе значення у дослідженні має аналіз практики Європейського суду з прав людини, зокрема рішень у справах *Klass and Others v. Germany*, *Weber and Saravia v. Germany*, *Liberty and Others v. the United Kingdom*, *Iordachi and Others v. Moldova*, *Kennedy v. the United Kingdom*, *Roman Zakharov v. Russia* та *Szabó and Vissy v. Hungary*, у яких сформульовано стандарти щодо якості закону, передбачуваності втручання, визначеності його тривалості та наявності ефективних гарантій захисту прав особи (*Case of Iordachi and Others v. Moldova*, 2009; *Case of Kennedy v. the United Kingdom*, 2010; *Case of Klass and Others v. Germany*, 1978; *Case of Liberty and Others v. the United Kingdom*, 2008; *Case of Roman Zakharov v. Russia*, 2015; *Case of Szabó and Vissy v. Hungary*, 2016; *Case of Weber and Saravia v. Germany*, 2006). Аналіз цих рішень дозволив обґрунтувати необхідність розгляду строків НСРД як ключового елементу механізму забезпечення прав людини.

Емпіричну основу дослідження становлять матеріали судової практики, зокрема ухвали слідчих суддів апеляційних судів, наявні в Єдиному державному реєстрі судових рішень, що відображають різні підходи до встановлення, обчислення та формулювання строків НСРД (Чернушенко & Приндіук, 2015; Членов, 2017). Їх аналіз дав змогу виявити відсутність єдиного стандарту визначення двомісячного строку НСРД, що призводить до варіативності їх фактичної тривалості та знижує рівень правової визначеності.

Матеріалами дослідження є норми Конституції України, кримінального процесуального законодавства України, підзаконні нормативні акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, практика ЄСПЛ, а також судова практика щодо застосування НСРД (Конституція України, 1996; Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012; Капліна та ін., 2015; Погорецький, 2023; *Case of Roman Zakharov v. Russia*, 2015). Сукупність зазначених матеріалів забезпечила належну теоретичну та емпіричну базу для формулювання висновків щодо вдосконалення правового регулювання строків проведення НСРД як гарантії дотримання конституційних прав людини.

Застосування зазначених методів у їх взаємозв'язку забезпечило комплексність дослідження, обґрунтованість отриманих результатів та можливість сформулювати науково виважені пропозиції щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства України у досліджуваній сфері.

Результати та їх обговорення. Негласні слідчі (розшукові) дії є одним із найбільш інтенсивних інструментів втручання держави у сферу конституційних прав і свобод людини, зокрема права на приватне життя, таємницю спілкування та недоторканність житла. У зв'язку з цим їх правове регулювання повинно забезпечувати не лише ефективність кримінального переслідування, а й належний рівень гарантій від свавільного та непропорційного втручання (Конституція України, 1996; Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012; Погорецький, 2014). Одним із ключових елементів такого гарантійного механізму виступають строки проведення НСРД.

У кримінальному процесуальному праві строки традиційно розглядаються як часові межі здійснення процесуальних дій, що забезпечують упорядкованість та оперативність провадження (Олейніков & Членов, 2015; Погорецький, 2023). Однак у сфері негласного втручання їх значення є значно ширшим. Строки НСРД визначають не лише тривалість процесуальної діяльності, а й межі допустимого обмеження конституційних прав особи, виконуючи функцію безпосереднього обмежувача державної влади у часовому вимірі.

Саме через встановлення строку у відповідній ухвалі слідчого судді конкретизується обсяг судового дозволу на негласне втручання. Такий строк визначає період, протягом якого втручання у права особи визнається правомірним. Після його спливу втрачається не лише можливість продовження відповідної процесуальної діяльності, а й сама правова підстава для такого втручання (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012; Членов, 2017). Отже, строк виступає не технічним елементом процесуальної форми, а складовою змісту судового контролю.

У цьому контексті строки НСРД слід розглядати як строки-гарантії, тобто такі, що встановлюють неперевишувані межі допустимого втручання держави у конституційні права людини. Їх функціональне призначення полягає не у забезпеченні внутрішньої дисципліни органів досудового розслідування, а у захисті особи від невизначеного у часі або довільного обмеження її прав. Саме тому вони мають прямий зв'язок із принципом пропорційності: тривалість втручання повинна відповідати його меті та не перевищувати необхідного рівня обмеження прав (Конституція України, 1996; Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012).

Зазначений підхід узгоджується з практикою ЄСПЛ, відповідно до якої втручання у право на повагу до приватного життя може вважатися допустимим лише за умови, що воно здійснюється на підставі закону, який відповідає вимогам передбачуваності, чіткості та достатності гарантій від свавілля (*Case of Iordachi and Others v. Moldova*, 2009; *Case of Kennedy v. the United Kingdom*, 2010; *Case of Klass and Others v. Germany*, 1978; *Case of Liberty and Others v. the United Kingdom*, 2008; *Case of Roman Zakharov v. Russia*, 2015; *Case of Szabó and Vissy v. Hungary*, 2016; *Case of Weber and Saravia v. Germany*, 2006). Однією з таких гарантій визнається наявність чітко визначених часових меж втручання, а також процедур їх продовження та контролю.

Особливе значення строків НСРД проявляється також у їх зв'язку з іншими процесуальними гарантіями прав людини. Зокрема, саме визначеність строку є передумовою реалізації таких гарантій, як повідомлення особи про втручання після його завершення та можливість ефективного оскарження відповідних процесуальних рішень. Без чіткої фіксації часових меж втручання стає неможливим встановити момент його завершення, що ускладнює або унеможлиблює реалізацію права на захист.

Крім того, строки НСРД мають безпосередній вплив на забезпечення правової визначеності. Вони дозволяють чітко встановити межі правомірної поведінки органів державної влади та створюють умови

для передбачуваності правозастосування. Невизначеність або варіативність строків, навпаки, призводить до різного обсягу втручання у права особи за однакових умов, що суперечить принципу рівності перед законом і судом (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012; Погорецький, 2023; Членов, 2020).

Отже, строки проведення НСРД слід розглядати як невід'ємний елемент механізму забезпечення конституційних прав людини у кримінальному провадженні. Вони поєднують у собі регулятивну, обмежувальну та гарантійну функції, визначаючи як межі допустимого втручання держави, так і рівень захисту прав особи. Саме через належне нормативне закріплення та однакове застосування строків забезпечується баланс між інтересами кримінального переслідування та обов'язком держави поважати і захищати фундаментальні права людини.

Практика ЄСПЛ сформувала комплекс стандартів, які мають визначальне значення для оцінки правомірності негласного втручання держави у сферу приватного життя. У контексті статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод Суд послідовно виходить із того, що таємне спостереження як форма особливо інтенсивного втручання у права людини може бути сумісним із вимогами Конвенції лише за наявності чітких, передбачуваних і ефективних гарантій від свавілля (Case of Iordachi and Others v. Moldova, 2009; Case of Kennedy v. the United Kingdom, 2010; Case of Klass and Others v. Germany, 1978; Case of Liberty and Others v. the United Kingdom, 2008; Case of Roman Zakharov v. Russia, 2015; Case of Szabó and Vissy v. Hungary, 2016; Case of Weber and Saravia v. Germany, 2006). До таких гарантій належать, зокрема, законодавче визначення тривалості спостереження, умов його продовження та меж розсуду компетентних органів.

Одним із базових підходів ЄСПЛ є розуміння того, що закон, який дозволяє таємне спостереження, повинен відповідати вимогам так званої «якості закону». Це означає, що відповідні норми мають бути достатньо доступними, чіткими та передбачуваними у своєму застосуванні, аби особа могла розуміти, за яких умов і в яких межах держава може втручатися у її приватне життя (Case of Klass and Others v. Germany, 1978; Case of Roman Zakharov v. Russia, 2015; Case of Weber and Saravia v. Germany, 2006). У сфері негласних заходів ця вимога набуває особливої ваги, оскільки особа, як правило, не знає про момент, початок, тривалість і обсяг такого втручання.

У рішенні у справі *Klass and Others v. Germany* ЄСПЛ визнав, що таємне спостереження може бути необхідним у демократичному суспільстві, однак підкреслив, що сама природа таких заходів створює високий ризик зловживань, а тому закон повинен забезпечувати належні та ефективні гарантії проти свавільного втручання (Case of Klass and Others v. Germany, 1978). У подальшій практиці Суд конкретизував цей підхід, виокремивши вимоги до змісту законодавства, яке регламентує приховане спостереження, зокрема щодо визначення категорій осіб, підстав застосування заходів, процедури санкціонування, тривалості спостереження, порядку його продовження, зберігання отриманих матеріалів і контролю за їх використанням (Case of Roman Zakharov v. Russia, 2015; Case of Weber and Saravia v. Germany, 2006).

Особливе значення для досліджуваної теми має те, що Суд розглядає тривалість таємного спостереження не як другорядний процесуальний аспект, а як істотний елемент законності втручання. У справі *Weber and Saravia v. Germany* ЄСПЛ прямо відніс до числа обов'язкових законодавчих гарантій чітке визначення умов, за яких може бути застосоване таємне спостереження, а також строків його проведення та підстав для продовження (Case of Weber and Saravia v. Germany, 2006). Аналогічний підхід простежується й у справах *Liberty and Others v. the United Kingdom* та *Kennedy v. the United Kingdom*, де Суд наголосив, що недостатня визначеність процедурних меж негласного спостереження, зокрема його тривалості, створює ризик свавільного розширення повноважень держави (Case of Kennedy v. the United Kingdom, 2010; Case of Liberty and Others v. the United Kingdom, 2008).

У рішенні у справі *Iordachi and Others v. Moldova* Суд акцентував увагу на тому, що законодавство, яке допускає таємне перехоплення комунікацій, має не лише формально містити положення про строки, а й реально обмежувати тривалість втручання (Case of Iordachi and Others v. Moldova, 2009). Тобто не будь-яка вказівка на строк є достатньою: важливо, щоб вона виконувала гарантійну функцію і не залишала надмірного простору для розширювального тлумачення чи довільного продовження спостереження.

Найбільш повно вимоги до передбачуваності, тривалості та продовження таємного спостереження були сформульовані у справі *Roman Zakharov v. Russia*. У цьому рішенні Велика палата ЄСПЛ наголосила, що відсутність чітких критеріїв щодо строків застосування заходів стеження, а також недостатня визначеність процедур їх санкціонування і продовження створюють системний ризик свавільного втручання у право на приватне життя (Case of Roman Zakharov v. Russia, 2015). Суд підкреслив, що ефективні гарантії мають діяти не лише на етапі первинного дозволу, а й на всіх стадіях існування таємного спостереження, включаючи продовження строків, доступ до матеріалів та можливість контролю з боку незалежного органу.

Подібний підхід простежується й у справі *Szabó and Vissy v. Hungary*, де ЄСПЛ визнав, що надмірно широкі дискреційні повноваження державних органів у питаннях тривалості таємного спостереження і слабкість зовнішнього контролю роблять відповідне втручання несумісним із вимогами Конвенції (Case of Szabó and Vissy v. Hungary, 2016). Суд фактично виходить із того, що продовження строку таємного спостереження є не технічною дією, а новим етапом обмеження прав людини, який також потребує належного правового обґрунтування, чітких критеріїв та ефективного контролю.

Отже, практика ЄСПЛ дозволяє виокремити кілька основоположних стандартів щодо тривалості, продовження та передбачуваності таємного спостереження. По-перше, строк негласного втручання має бути чітко визначений законом і судовим рішенням. По-друге, продовження такого строку повинно бути нормативно

врегульованим, обґрунтованим і контрольованим, а не автоматичним чи довільним. По-третє, часові межі втручання мають бути сформульовані так, щоб унеможливити надмірний простір для розсуду правозастосувача. По-четверте, невизначеність строків або процедур їх продовження знижує рівень передбачуваності втручання та суперечить вимогам «якості закону».

У контексті кримінального процесуального законодавства України ці стандарти мають принципове значення. Вони свідчать про те, що строки проведення НСРД не можуть розглядатися як суто внутрішнє процедурне питання організації досудового розслідування. Навпаки, вони становлять один із центральних елементів механізму забезпечення конституційних прав людини, оскільки саме через часові межі негласного втручання визначається рівень правової визначеності, пропорційності та захищеності особи від свавільного втручання держави у її приватне життя.

Однією з ключових гарантій захисту прав людини у сфері НСРД є повідомлення особи про тимчасове обмеження її конституційних прав після завершення цих дій. На відміну від інших процесуальних гарантій, які діють на етапі санкціонування або проведення НСРД, інститут повідомлення має *post factum* характер і спрямований на відновлення балансу між інтересами держави та правами особи, яка зазнала обмеження своїх конституційних прав без можливості їх негайного захисту.

Чинне кримінальне процесуальне законодавство України передбачає обов'язок повідомлення особи про проведення щодо неї негласних слідчих (розшукових) дій у визначений строк після їх завершення (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012). Така конструкція відображає загальноєвропейський підхід, відповідно до якого таємне втручання у права людини може бути виправданим лише за умови наявності ефективних гарантій, які діють не тільки до і під час його здійснення, але й після його завершення.

У практиці ЄСПЛ повідомлення особи розглядається як одна з центральних гарантій, що забезпечує реальну можливість оскарження незаконного або непропорційного втручання. Зокрема, у рішеннях *Klass and Others v. Germany*, *Weber and Saravia v. Germany* та *Roman Zakharov v. Russia* Суд наголосив, що без повідомлення особа фактично позбавлена можливості захистити свої права, оскільки вона не знає про сам факт втручання (Case of *Klass and Others v. Germany*, 1978; Case of *Weber and Saravia v. Germany*, 2006; Case of *Roman Zakharov v. Russia*, 2015). У цьому контексті повідомлення виступає необхідною передумовою реалізації права на ефективний засіб юридичного захисту.

Водночас ЄСПЛ визнає, що повідомлення не може бути здійснене негайно, оскільки це може поставити під загрозу цілі кримінального провадження. Саме тому допускається його відкладений характер, однак за умови, що таке відкладення є обґрунтованим і не призводить до фактичного позбавлення особи права на захист (Case of *Klass and Others v. Germany*, 1978; Case of *Roman Zakharov v. Russia*, 2015). Таким чином, строк повідомлення набуває самостійного значення як елемент механізму забезпечення прав людини.

У цьому аспекті строки проведення НСРД і строки повідомлення особи перебувають у тісному взаємозв'язку. Чітке визначення моменту завершення негласного втручання є необхідною умовою для встановлення моменту, з якого починає обчислюватися строк повідомлення. Якщо ж часові межі НСРД є невизначеними або варіативними, це ускладнює або унеможлиблює належну реалізацію обов'язку повідомлення особи.

Крім того, відсутність чіткої фіксації строків НСРД може призводити до ситуації, коли особа фактично не може встановити, чи було повідомлення здійснено своєчасно, а отже, не має можливості ефективно реалізувати право на оскарження. У такому випадку порушується не лише принцип правової визначеності, а й сама сутність гарантії повідомлення як інструменту захисту прав людини.

У науковій літературі також підкреслюється, що повідомлення особи є важливим елементом системи стримувань і противаг у сфері негласного втручання, оскільки воно створює додатковий стимул для органів державної влади дотримуватися встановлених законом меж (Begiashevili, 2022; Boehm & de Hert, 2012). Усвідомлення того, що факт втручання у майбутньому стане відомим особі, знижує ризик зловживань і сприяє більш відповідальному застосуванню НСРД.

Порівняльно-правовий аналіз свідчить, що в зарубіжних правових системах інститут повідомлення особи про негласне втручання має більш розвинений характер і тісно пов'язаний із процедурою судового контролю та можливістю оскарження (Begiashevili, 2022; Boehm & de Hert, 2012). У таких системах повідомлення розглядається не як формальність, а як обов'язковий елемент легітимності негласного спостереження.

Отже, повідомлення особи про негласне втручання є самостійною процесуальною гарантією, яка забезпечує можливість реалізації права на захист після завершення НСРД. Його ефективність безпосередньо залежить від визначеності строків проведення негласних дій, оскільки саме вони визначають момент завершення втручання і, відповідно, початок реалізації цієї гарантії. У цьому сенсі строки НСРД і повідомлення особи утворюють взаємопов'язаний механізм, спрямований на забезпечення реального, а не декларативного захисту прав людини у кримінальному провадженні.

Порівняльно-правовий аналіз свідчить, що в зарубіжних правових системах строки негласного втручання розглядаються не ізольовано, а у взаємозв'язку з усією системою гарантій захисту прав людини після завершення таємного спостереження. Саме тому у законодавстві та доктрині іноземних держав часові межі негласних заходів, порядок їх продовження, нотифікація особи (*notification*), збереження й використання отриманих матеріалів, а також можливість їх подальшого оскарження становлять єдиний гарантійний комплекс (Begiashevili, 2022; Boehm & de Hert, 2012; France. Code de procédure pénale, 1958; Germany. Strafprozessordnung, 1987; Moldova. Criminal Procedure Code, 2003; Кримінальний

процесуальний кодекс Киргизької Республіки, 2021; Кримінальний процесуальний кодекс Республіки Казахстан, 2014).

Одним із найбільш показових прикладів є німецька модель регулювання таємного спостереження. Положення § 100a та § 100e Кримінально-процесуального кодексу Німеччини демонструють деталізований підхід до визначення підстав, тривалості та порядку продовження заходів негласного контролю (Germany. Strafprozessordnung, 1987). Важливо, що часові межі таких заходів пов'язуються не лише з потребами кримінального переслідування, а й з обов'язком держави забезпечити достатні запобіжники від надмірного і невинновданого втручання. Саме ця логіка простежується і в рішенні ЄСПЛ у справі *Klass and Others v. Germany*, у якому визнано, що система таємного спостереження може бути допустимою лише за наявності ефективних гарантій від свавілля, включаючи чітке нормативне визначення меж втручання (Case of *Klass and Others v. Germany*, 1978). Подальший розвиток цього підходу відображено у справі *Weber and Saravia v. Germany*, де Суд прямо відніс до числа необхідних законодавчих гарантій умови здійснення перехоплення, тривалість спостереження, порядок його продовження, а також правила обробки й зберігання отриманих матеріалів (Case of *Weber and Saravia v. Germany*, 2006).

Не менш показовою є молдовська модель, у якій нормативне регулювання перехоплення комунікацій також виходить із необхідності формалізованого визначення часових меж такого втручання (Moldova. Criminal Procedure Code, 2003). Значення цього підходу було підтверджено у справі *Iordachi and Others v. Moldova*, де ЄСПЛ наголосив, що саме по собі існування процедури санкціонування ще не гарантує сумісності втручання зі статтею 8 Конвенції, якщо закон не встановлює чітких і реальних обмежень щодо тривалості заходів та порядку їх застосування (Case of *Iordachi and Others v. Moldova*, 2009). Отже, строк у таких правовідносинах виступає не технічним параметром, а однією з основних умов правомірності негласного втручання.

Французький підхід також демонструє орієнтацію на поєднання часової визначеності та процедурної контрольованості. Хоча національне регулювання ґрунтується на власній процесуальній традиції, воно передбачає, що прослуховування та інші приховані заходи не можуть бути невизначеними у часі та повинні здійснюватися в межах чітко встановлених процедурних рамок (France. Code de procédure pénale, 1958). У цьому аспекті показовою є і справа *Liberty and Others v. the United Kingdom*, у якій ЄСПЛ підкреслив, що недостатня визначеність правового регулювання у сфері прихованого контролю за комунікаціями, зокрема невизначеність меж державного розсуду щодо його здійснення, суперечить вимогам передбачуваності втручання та створює ризик надмірного втручання у приватне життя (Case of *Liberty and Others v. the United Kingdom*, 2008). Таким чином, у європейському правовому контексті проблема строків прямо пов'язується з проблемою якості закону.

Окремої уваги потребує той аспект зарубіжного регулювання, який пов'язаний не лише з формальним визначенням строків негласного втручання, а й із їх вбудованістю у ширшу систему гарантій прав людини. Так, положення кримінально-процесуального законодавства Молдови та Франції свідчать про те, що часові межі перехоплення комунікацій розглядаються як невід'ємний елемент легітимності самого втручання, а не як другорядний технічний реквізит процесуального рішення (France. Code de procédure pénale, 1958; Moldova. Criminal Procedure Code, 2003). Аналогічний підхід простежується і в практиці Європейського суду з прав людини. У справах *Klass and Others v. Germany*, *Weber and Saravia v. Germany*, *Liberty and Others v. the United Kingdom* та *Iordachi and Others v. Moldova* Суд послідовно наголошував, що система таємного спостереження може вважатися сумісною з вимогами статті 8 Конвенції лише за умови, якщо закон чітко визначає межі такого втручання, включаючи його тривалість, порядок продовження та механізми запобігання свавіллю (Case of *Iordachi and Others v. Moldova*, 2009; Case of *Klass and Others v. Germany*, 1978; Case of *Liberty and Others v. the United Kingdom*, 2008; Case of *Weber and Saravia v. Germany*, 2006). Саме тому зарубіжний досвід і практика ЄСПЛ дають підстави для висновку, що строки НСРД повинні оцінюватися не ізольовано, а як складова єдиного гарантійного комплексу, який охоплює передбачуваність втручання, контроль за його тривалістю та можливість подальшого захисту прав особи.

У цьому контексті особливу наукову цінність мають праці, присвячені нотифікації особи (*notification*) після завершення негласного втручання. У роботі Kh. Begiashvili питання строків негласних заходів аналізується у прямому зв'язку з обов'язком подальшого повідомлення особи про факт такого втручання (Begiashvili, 2022). Такий підхід є методологічно важливим, оскільки показує, що строк проведення негласного заходу не може оцінюватися лише на етапі його санкціонування чи реалізації. Він має значення і для подальшої стадії – для визначення моменту, з якого особа повинна бути повідомлена про обмеження її прав і отримати реальну можливість поставити питання про законність, обґрунтованість та пропорційність втручання.

Саме у цьому зв'язку особливе значення має праця F. Boehm і P. de Hert, у якій нотифікація (*notification*) обґрунтовується як одна з центральних гарантій проти неправомірного використання заходів спостереження (Boehm & de Hert, 2012). Автори переконливо показують, що без належної нотифікації особа фактично позбавляється можливості реалізувати право на ефективний засіб юридичного захисту, оскільки не знає про саме втручання. Для українського контексту це має принципове значення: строки НСРД слід оцінювати не лише як межі дозволеного негласного спостереження, а й як передумову належного функціонування гарантій після завершення такого спостереження (*post-surveillance safeguards*).

Зарубіжний досвід свідчить і про те, що гарантії після завершення спостереження (*post-surveillance safeguards*) не зводяться до одного лише повідомлення особи. Вони включають також доступ до ефективної

процедури оскарження, можливість перевірки законності санкціонування і продовження негласних дій, встановлення правил зберігання, використання та знищення матеріалів спостереження, а також функціонування незалежного контролю (Boehm & de Hert, 2012; Case of Iordachi and Others v. Moldova, 2009; Case of Kennedy v. the United Kingdom, 2010; Case of Klass and Others v. Germany, 1978; Case of Liberty and Others v. the United Kingdom, 2008; Case of Roman Zakharov v. Russia, 2015; Case of Szabó and Vissy v. Hungary, 2016; Case of Weber and Saravia v. Germany, 2006). У рішеннях *Klass and Others v. Germany*, *Liberty and Others v. the United Kingdom* та *Iordachi and Others v. Moldova* Суд послідовно наголошував, що система таємного спостереження може бути сумісною з Конвенцією лише за умови, якщо національне законодавство не лише формально передбачає відповідні заходи, а й встановлює достатній набір гарантій, які унеможливають свавільне втручання та забезпечують подальший контроль за його законністю (Case of Iordachi and Others v. Moldova, 2009; Case of Klass and Others v. Germany, 1978; Case of Liberty and Others v. the United Kingdom, 2008).

Подальший розвиток цих підходів простежується у справах *Kennedy v. the United Kingdom*, *Roman Zakharov v. Russia* та *Szabó and Vissy v. Hungary*. У них ЄСПЛ акцентував увагу на тому, що ефективний захист прав особи у сфері таємного спостереження передбачає не лише формальне існування зовнішнього контролю, а й чітке визначення строків втручання, підстав і порядку їх продовження, а також наявність процедур, які дозволяють особі після завершення втручання поставити під сумнів його законність (Case of Kennedy v. the United Kingdom, 2010; Case of Roman Zakharov v. Russia, 2015; Case of Szabó and Vissy v. Hungary, 2016). У цьому контексті строк стає одним із центральних критеріїв, за допомогою якого можна перевірити, чи не вийшла держава за межі дозволеного втручання.

У правових системах, де нотифікація (*notification*) та гарантії після завершення спостереження (*post-surveillance safeguards*) розвинуті краще, строки негласного втручання мають, як правило, більш чітку нормативну форму. Це пояснюється тим, що для подальшого ефективного захисту прав особи держава повинна бути здатна точно встановити момент початку і завершення втручання, межі його продовження, а також часовий зв'язок між завершенням втручання і обов'язком повідомлення (Begiashvili, 2022; Boehm & de Hert, 2012; France. Code de procédure pénale, 1958; Germany. Strafprozessordnung, 1987; Moldova. Criminal Procedure Code, 2003; Кримінальний процесуальний кодекс Киргизької Республіки, 2021; Кримінальний процесуальний кодекс Республіки Казахстан, 2014). Отже, чим вищий рівень розвитку *post factum* гарантій, тим більше значення набуває визначеність строків самого негласного спостереження.

Певний інтерес для України становить і законодавство Казахстану та Киргизької Республіки, де більш чітко врегульовано безперервність негласних заходів і можливість їх проведення у будь-який час доби (Кримінальний процесуальний кодекс Киргизької Республіки, 2021; Кримінальний процесуальний кодекс Республіки Казахстан, 2014). Хоча ці моделі не можуть бути механічно перенесені у вітчизняний кримінальний процес, вони демонструють важливу тенденцію: законодавець прагне не залишати часові параметри негласного втручання на розсуд правозастосувача, а визначати їх безпосередньо в законі. Для українського законодавства це є важливим орієнтиром, особливо в частині чіткого розмежування строків проведення НСРД, строків їх продовження і строків повідомлення особи про обмеження її прав.

Таким чином, зарубіжний досвід переконливо свідчить, що строки негласного втручання, нотифікація особи (*notification*) та гарантії після завершення спостереження (*post-surveillance safeguards*) повинні розглядатися як взаємопов'язані елементи єдиного механізму забезпечення прав людини. Саме така модель дозволяє забезпечити не лише формальну законність негласного втручання, а й реальну можливість його подальшої перевірки, оскарження та, за потреби, відновлення порушених прав. Для України цей досвід має значення не як зразок для буквального запозичення, а як джерело концептуальних орієнтирів для вдосконалення кримінального процесуального законодавства у напрямі посилення правової визначеності, судового контролю та ефективного захисту конституційних прав людини.

Результати проведеного дослідження свідчать про необхідність системного вдосконалення кримінального процесуального законодавства України у частині регламентації строків проведення НСРД як елементу механізму забезпечення конституційних прав людини. Йдеться не лише про усунення окремих техніко-юридичних недоліків, а про формування цілісної моделі правового регулювання, яка б відповідала стандартам правової визначеності, пропорційності втручання та ефективного судового контролю (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012; Погорецький, 2023; Case of Roman Zakharov v. Russia, 2015; Case of Szabó and Vissy v. Hungary, 2016).

Першочергового значення набуває питання визначення одиниці обчислення строків НСРД. Використання законодавцем календарної формули «два місяці» призводить до варіативності фактичної тривалості негласного втручання, що ставить обсяг обмеження конституційних прав особи у залежність від випадкових календарних факторів (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012; Погорецький, 2023; Членов, 2017; Case of Weber and Saravia v. Germany, 2006). З огляду на гарантійну природу строків НСРД, доцільним є внесення змін до частини першої статті 249 КПК України шляхом заміни формули «два місяці» на «шістдесят днів». Такий підхід забезпечить єдиний і передбачуваний часовий стандарт втручання, що відповідатиме принципу рівності перед законом і судом.

Не менш важливим є нормативне закріплення обов'язкових структурних елементів строку проведення НСРД. З метою підвищення рівня правової визначеності доцільно передбачити на законодавчому рівні вимогу про обов'язкове зазначення в ухвалі слідчого судді не лише тривалості строку, а й точного моменту

його початку та закінчення. Така конкретизація дозволить уникнути необхідності додаткового обчислення строку та мінімізує ризики неоднозначного тлумачення меж негласного втручання.

Окремого нормативного врегулювання потребує питання застосування загальних правил обчислення процесуальних строків до строків НСРД. З урахуванням їх спеціальної правової природи доцільно прямо закріпити у КПК України положення про те, що правила, передбачені частинами п'ятою та шостою статті 115 КПК України, не застосовуються до строків, які визначають межі чинності судового дозволу на проведення НСРД. Це дозволить усунути практику фактичного продовження строків негласного втручання без відповідного судового рішення.

З огляду на специфіку негласних слідчих (розшукових) дій, важливим напрямом удосконалення законодавства є також нормативне врегулювання їх безперервності. Доцільним видається доповнення частини четвертої статті 223 КПК України положенням, яке б прямо передбачало можливість проведення НСРД у будь-який час доби, включаючи нічний час, вихідні та святкові дні, протягом усього строку дії судового дозволу. Такий підхід дозволить усунути наявну колізію між загальними правилами проведення слідчих дій та фактичною природою негласного втручання (Конституція України, 1996; Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012; Кримінально-процесуальний кодекс Киргизької Республіки, 2021; Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Казахстан, 2014).

Особливу увагу слід приділити вдосконаленню процесуальних гарантій, пов'язаних із повідомленням особи про негласне втручання та реалізацією права на ефективний засіб юридичного захисту. З урахуванням стандартів ЄСПЛ доцільно уточнити положення статті 253 КПК України щодо строків і порядку повідомлення особи, забезпечивши їх чіткість і передбачуваність. Крім того, доцільним є закріплення на законодавчому рівні обов'язку держави забезпечити особі реальну можливість оскарження незаконного або непропорційного втручання, зокрема у випадках порушення строків НСРД (Case of Iordachi and Others v. Moldova, 2009; Case of Kennedy v. the United Kingdom, 2010; Case of Klass and Others v. Germany, 1978; Case of Liberty and Others v. the United Kingdom, 2008; Case of Roman Zakharov v. Russia, 2015; Case of Szabó and Vissy v. Hungary, 2016; Case of Weber and Saravia v. Germany, 2006).

Важливим напрямом вдосконалення є також встановлення чітких процесуальних наслідків порушення строків проведення НСРД. Зокрема, доцільно передбачити пряму норму, яка б визначала, що результати негласних слідчих (розшукових) дій, отримані поза межами строку дії судового дозволу, визнаються недопустимими доказами. Таке положення відповідатиме як національним принципам кримінального процесу, так і підходам ЄСПЛ щодо необхідності ефективних гарантій проти свавільного втручання.

Узагальнюючи, слід зазначити, що вдосконалення КПК України у сфері регламентації строків НСРД має здійснюватися комплексно та послідовно. Воно повинно охоплювати як уточнення окремих норм, так і формування єдиної концепції строку як межі допустимого втручання у права людини. Саме такий підхід дозволить підвищити рівень правової визначеності, забезпечити єдність судової практики та зміцнити гарантії захисту конституційних прав людини у кримінальному провадженні.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави для висновку, що строки проведення негласних слідчих (розшукових) дій повинні розглядатися у кримінальному процесуальному праві не як допоміжний техніко-юридичний елемент, а як самостійна та змістовно насичена процесуальна гарантія дотримання конституційних прав людини. Їх правова природа виявляється у тому, що вони одночасно визначають часові межі допустимого втручання держави у сферу приватного життя, окреслюють межу чинності судового дозволу та виступають невід'ємним елементом механізму захисту прав особи у кримінальному провадженні.

Установлено, що строки НСРД мають розглядатися як строки-гарантії, функціональне призначення яких полягає не у забезпеченні організаційної впорядкованості процесуальної діяльності, а у встановленні чітких і неперевишуваних меж допустимого втручання у права людини. Саме через строк конкретизується обсяг державного втручання та забезпечується реальність судового контролю. У цьому контексті строк дії ухвали слідчого судді виступає часовою межею чинності судового дозволу, після спливу якої втрачається правова підстава для подальшого негласного втручання.

Аналіз чинного законодавства та судової практики засвідчив наявність внутрішніх суперечностей у регламентації строків НСРД, зокрема використання календарної моделі «два місяці», що призводить до варіативності фактичної тривалості втручання в межах від 59 до 63 днів. Така ситуація є несумісною з вимогами правової визначеності та рівності перед законом і судом, оскільки обсяг обмеження прав особи ставиться у залежність від випадкових календарних факторів. У зв'язку з цим обґрунтовано доцільність переходу до фіксованого строку у днях, що забезпечить стабільність та передбачуваність правового регулювання.

Доведено неприпустимість механічного застосування до строків НСРД загальних правил обчислення процесуальних строків, передбачених кримінальним процесуальним законодавством. Такі правила не враховують спеціальної природи строків НСРД як межі чинності судового дозволу і призводять до фактичного розширення меж втручання без належного правового обґрунтування. Аналогічно встановлено необхідність нормативного врегулювання безперервності проведення НСРД у межах строку судового дозволу, що відповідає їх фактичній природі та забезпечує ефективність кримінального переслідування без порушення прав людини.

З урахуванням стандартів ЄСПЛ обґрунтовано, що строки негласного втручання повинні відповідати вимогам «якості закону», передбачуваності та ефективності гарантій від свавілля. Вони мають бути чітко визначеними, обмеженими у часі та підлягати належному судовому контролю. Крім того, строки НСРД

перебувають у тісному взаємозв'язку з такими гарантіями, як повідомлення особи про втручання та право на ефективний засіб юридичного захисту, що забезпечують можливість подальшого оскарження незаконного або непропорційного обмеження прав.

Отже, строки проведення НСРД виконують системоутворюючу роль у механізмі забезпечення конституційних прав людини, поєднуючи у собі обмежувальну, гарантійну та контрольну функції. Саме через їх належне нормативне визначення та однакове правозастосування досягається баланс між інтересами кримінального переслідування та обов'язком держави забезпечувати ефективний захист прав людини.

Узагальнюючи викладене, слід дійти висновку, що строк проведення НСРД є не лише процесуальною категорією, а й часовим обмежувачем державної влади у сфері прихованого втручання в права людини, який визначає межі допустимого впливу держави на приватну сферу та виступає одним із ключових індикаторів правової визначеності й демократичності кримінального процесу.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр/page>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Кримінальний процесуальний кодекс Киргизької Республіки : Кодекс Киргизької Республіки від 28.10.2021 № 129 (станом на 14.11.2025). URL: <https://cbd.minjust.gov.kg/3-37/edition/2086/kg>
5. Кримінальний процесуальний кодекс Республіки Казахстан : Кодекс від 04.07.2014 № 231-V. URL: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=31575852
6. Макаров М. А. Теорія та практика здійснення судового контролю у кримінальному процесі : монографія. Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2017. 434 с.
7. Олейніков Д. О., Членов М. В. Строки у новому кримінальному процесуальному законодавстві : наук.-практ. посіб. Харків : Право, 2015. 152 с.
8. Погорецький М. А. Верховенство права у кримінальному процесуальному доказуванні: методологія та практика застосування. Вісник Національної академії правових наук України. 2025. Т. 32. № 3. С. 275–299. DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-3-275>
9. Погорецький М. А. Доказування у кримінальному процесі: поняття, зміст, структура. Актуальні проблеми доказування у кримінальному провадженні : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (27.11.2013, м. Одеса). Одеса : Юридична література, 2013. С. 17–21.
10. Погорецький М. А. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми провадження та використання результатів у доказуванні. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 270–277. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2013_1_48
11. Погорецький М. А. Поняття кримінально-процесуальних гарантій. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2014. № 2 (10). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14pmakph.pdf>
12. Погорецький М. А. Строки у кримінальному провадженні: проблемні питання. Право.ua. 2023. № 4, ч. 2. С. 279–293. URL: https://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/Pravo-ua-2023-4-2/Pravo_ua_2023_4_2_279.pdf
13. Погорецький М. А. Судовий контроль у забезпеченні справедливого та допустимого доказування в кримінальному процесі України. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. № 4, ч. 3. С. 269–279. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.3.40>
14. Погорецький М. А., Старенький О. С. Негласні слідчі (розшукові) дії як засоби отримання доказів: окремі проблемні питання. Право України. 2018. № 8. С. 85–106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_8_9
15. Сергеева Д. Б. Допустимість доказів в теорії та КПК 2012 року. Вісник кримінального судочинства. 2015. № 3. С. 80–87. URL: <https://vkslaw.com.ua/index.php/journal/article/view/708/625>
16. Старенький О., Цуцкірідзе М. Використання негласних слідчих (розшукових) дій як засобів доказування в кримінальному провадженні на досудовому розслідуванні. Право України. 2015. № 1. С. 152–162. URL: https://pravoua.com.ua/uk/store/pravoukr/pravoukr_1_15/Tsutskiridze-Starenkyi_1_15
17. Судовий контроль у кримінальному провадженні : навч. посіб. / О. В. Капліна, М. О. Карпенко, В. І. Маринів та ін. Харків : Право, 2015. 88 с. URL: <https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/760/10-13.pdf>
18. Узагальнення судової практики розгляду клопотань про дозвіл на проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчим суддею / Апеляційний суд м. Києва ; уклад. А. В. Чернушенко, М. В. Приндюк. 2015. URL: <http://www.arpcourtkeiv.gov.ua/wp-content/uploads/2015/06/Yzagalnenna-.doc>
19. Членов М. В. Строки досудового розслідування як гарантія дотримання конституційних прав особи. Вісник Запорізького національного університету. 2020. № 1. С. 274–282. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8ae83518-dc82-4b00-9a27-e20d77092ceb/content>
20. Членов М. В. Строки негласних слідчих (розшукових) дій: порядок обчислення та продовження. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 6. Т. 1. С. 161–165. URL: https://apnl.dnu.in.ua/6_tom_1_2017/40.pdf

21. Членов М. В. Щодо визначення початку обчислення строку досудового розслідування. *Право.ua*. 2025. № 1. С. 299–305. URL: https://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/Pravo-ua-2025-1/Pravo_ua_2025_1_299.pdf
22. Шаренко С. Л. Теоретико-прикладні основи діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2021. 480 с.
23. Шумило М. Є., Погорєцький М. А. Докази і доказування. Кримінально-процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 1. Харків : Право, 2012. С. 247–308. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/20794>
24. Begiashvili Kh. Problems related to the time limits of covert investigative action in a criminal case and notification of covert investigative action according to the Criminal Procedure Code of Georgia. *Scientific Journal “Spectri”*. 2022. Vol. 1. DOI: <https://doi.org/10.52340/spectri.2022.12>
25. Boehm F., de Hert P. Notification, an important safeguard against the improper use of surveillance – finally recognized in case law and EU law. *European Journal of Law and Technology*. 2012. Vol. 3, No. 3. URL: <https://ejlt.org/index.php/ejlt/article/download/155/264?inline=1>
26. Case of Iordachi and Others v. Moldova : Judgment of the ECHR of 10.02.2009, application No. 25198/02. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-91245>
27. Case of Kennedy v. the United Kingdom : Judgment of the ECHR of 18.05.2010, application No. 26839/05. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-98473>
28. Case of Klass and Others v. Germany : Judgment of the ECHR of 06.09.1978, application No. 5029/71. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57510>
29. Case of Liberty and Others v. the United Kingdom : Judgment of the ECHR of 01.07.2008, application No. 58243/00. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-87207>
30. Case of Roman Zakharov v. Russia [GC] : Judgment of the ECHR of 04.12.2015, application No. 47143/06. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-159324>
31. Case of Szabó and Vissy v. Hungary : Judgment of the ECHR of 12.01.2016, application No. 37138/14. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-160020>
32. Case of Weber and Saravia v. Germany : Decision of the ECHR of 29.06.2006, application No. 54934/00. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-76586>
33. France. Code de procédure pénale [Кримінальний процесуальний кодекс Франції] від 31.12.1958 (станом на 19.04.2026). URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000006071154/>
34. Germany. Strafprozessordnung (StPO) [Кримінальний процесуальний кодекс Німеччини] від 07.04.1987. § 100a Telekommunikationsüberwachung. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_100a.html
35. Germany. Strafprozessordnung (StPO) [Кримінальний процесуальний кодекс Німеччини] від 07.04.1987. § 100e Verfahren bei Maßnahmen nach den §§ 100a bis 100c. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_100e.html
36. Moldova. Criminal Procedure Code [Кримінальний процесуальний кодекс Молдови] : Law No. 122-XV від 14.03.2003. Art. 135 Wiretapping. URL: https://www.unodc.org/cld/uploads/res/document/mda/criminal-procedure-code_html/Criminal_Procedural_Code_ENG.pdf

References:

1. Instruktisiia pro orhanizatsiiu provedennia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii ta vykorystannia yikh rezultatuv u kryminalnomu provadzhenni [Instructions on the Organization of Covert Investigative (Intelligence-Gathering) Activities and the Use of Their Results in Criminal Proceedings]. (2012, November 16). Nakaz Heneralnoi prokuratury Ukrainy, Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy, Sluzhby bezpeky Ukrainy, Administratsii derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy, Ministerstva finansiv Ukrainy, Ministerstva yustytzii Ukrainy No. 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12> [in Ukrainian].
2. Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine]. (1996, June 28). Zakon Ukrainy No. 254k/96-VR. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr/page> [in Ukrainian].
3. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine]. (2012, April 13). Zakon Ukrainy No. 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukrainian].
4. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Kyrhyzkoï Respubliky [Criminal Procedure Code of the Kyrgyz Republic]. (2021, October 28). Zakon Kyrhyzkoï Respubliky No. 129. URL: <https://cbd.minjust.gov.kg/3-37/edition/2086/kg> [in Kyrgyz].
5. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Respubliky Kazakhstan [Criminal Procedure Code of the Republic of Kazakhstan]. (2014, July 4). Zakon Respubliky Kazakhstan No. 231-V. URL: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=31575852 [in Kazakh].
6. Makarov, M.A. (2017). Teoriia ta praktyka zdiisnennia sudovoho kontroliu u kryminalnomu protsesi [Theory and practice of judicial control in the criminal process]. Kyiv: Kafedra [in Ukrainian].
7. Olieinikov, D.O., & Chlenov, M.V. (2015). Stroky u novomu kryminalnomu protsesualnomu zakonodavstvi [Time limits in the new criminal procedural legislation]. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
8. Pohoretskyi, M.A. (2025a). Verkhovenstvo prava u kryminalnomu protsesualnomu dokazuvanni: metodolohiia ta praktyka zastosuvannia [The rule of law in criminal procedural proof: methodology and practice of application]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy*, vol. 32, issue 3, pp. 275–299. DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-3-275> [in Ukrainian].
9. Pohoretskyi, M.A. (2013a). Dokazuvannia u kryminalnomu protsesi: poniattia, zmist, struktura [Proof in the criminal process: concept, content, structure]. In *Aktualni problemy dokazuvannia u kryminalnomu provadzhenni*, pp. 17–21. Odesa: Yurydychna literatura [in Ukrainian].

10. Pohoretskyi, M.A. (2013b). Nehlasni slidchi (rozshukovi) dii: problemy provadzhennia ta vykorystannia rezultativ u dokazuvanni [Covert investigative (search) actions: problems of conduct and use of results in proof]. *Yurydychnyi chasopys Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav*, issue 1, pp. 270–277. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2013_1_48 [in Ukrainian].
11. Pohoretskyi, M.A. (2014). Poniattia kryminalno-protseusualnykh harantii [The concept of criminal procedure safeguards]. *Chasopys Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriia "Pravo"*, issue 2 (10). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14pmakph.pdf> [in Ukrainian].
12. Pohoretskyi, M.A. (2023). Stroky u kryminalnomu provadzhenni: problemni pytannia [Time limits in criminal proceedings: issues of concern]. *Pravo.ua*, issue 4, part 2, pp. 279–293. URL: https://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/Pravo-ua-2023-4-2/Pravo_ua_2023_4_2_279.pdf [in Ukrainian].
13. Pohoretskyi, M.A. (2025b). Sudovyi kontrol u zabezpechenni spravedlyvoho ta dopustymoho dokazuvannia v kryminalnomu protsesi Ukrainy [Judicial control in ensuring fair and admissible proof in the criminal process of Ukraine]. *Analitichno-porivnialne pravoznavstvo*, issue 4, part 3, pp. 269–279. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.3.40> [in Ukrainian].
14. Pohoretskyi, M.A., & Starenkyi, O.S. (2018). Nehlasni slidchi (rozshukovi) dii yak zasoby otrymannia dokaziv: okremi problemni pytannia [Covert investigative (search) actions as means of obtaining evidence: specific problematic issues]. *Pravo Ukrainy*, issue 8, pp. 85–106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_8_9 [in Ukrainian].
15. Serhieieva, D.B. (2015). Dopustymist dokaziv v teorii ta KPIK 2012 roky [Admissibility of evidence in theory and the CPC of 2012]. *Visnyk kryminalnoho sudochynstva*, issue 3, pp. 80–87. URL: <https://vkslaw.com.ua/index.php/journal/article/view/708/625> [in Ukrainian].
16. Starenkyi, O., & Tsutskiridze, M. (2015). Vykorystannia nehasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii yak zasobiv dokazuvannia v kryminalnomu provadzhenni na dosudovomu rozsliduvanni [The use of covert investigative (search) actions as means of proof in criminal proceedings during pre-trial investigation]. *Pravo Ukrainy*, issue 1, pp. 152–162. URL: https://pravoua.com.ua/uk/store/pravoukr/pravoukr_1_15/Tsutskiridze-Starenkyi_1_15 [in Ukrainian].
17. Kaplina, O.V., Karpenko, M.O., Maryniv, V.I., et al. (2015). *Sudovyi kontrol u kryminalnomu provadzhenni* [Judicial control in criminal proceedings]. Kharkiv: Pravo. URL: <https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/760/10-13.pdf> [in Ukrainian].
18. Chernushenko, A.V., & Pryndiuk, M.V. (Comps.). (2015). Uzahalennia sudovoi praktyky rozghliadu klopotan pro dozvil na provedennia nehasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii slidchym suddeiu [A summary of judicial practice regarding the consideration of motions for authorization to conduct covert investigative (intelligence-gathering) activities by an investigating judge]. Kyiv Court of Appeal. URL: <http://www.apcourtkeiv.gov.ua/wp-content/uploads/2015/06/Yzagalenna-.doc> [in Ukrainian].
19. Chlenov, M.V. (2020). Stroky dosudovoho rozsliduvannia yak harantiiia dotrymannia konstytutsiinykh prav osoby [Time limits of pre-trial investigation as a guarantee of observing the constitutional rights of a person]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, issue 1, pp. 274–282. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8ae83518-dc82-4b00-9a27-e20d77092ceb/content> [in Ukrainian].
20. Chlenov, M.V. (2017). Stroky nehasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii: poriadok obchyslennia ta prodovzhennia [Time limits of covert investigative (search) actions: procedure for calculation and extension]. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*, issue 6, vol. 1, pp. 161–165. URL: https://apnl.dnu.in.ua/6_tom_1_2017/40.pdf [in Ukrainian].
21. Chlenov, M.V. (2025). Shchodo vyznachennia pochatku obchyslennia stroku dosudovoho rozsliduvannia [Regarding the determination of the beginning of calculating the pre-trial investigation time limit]. *Pravo.ua*, issue 1, pp. 299–305. URL: https://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/Pravo-ua-2025-1/Pravo_ua_2025_1_299.pdf [in Ukrainian].
22. Sharenko, S.L. (2021). *Teoretyko-prykladni osnovy diialnosti slidchoho sudu v kryminalnomu provadzhenni* [Theoretical and applied foundations of the activity of the investigating judge in criminal proceedings]. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
23. Shumylo, M.Ye., & Pohoretskyi, M.A. (2012). Dokazy i dokazuvannia [Evidence and proof]. In *Kryminalno-protseusualnyi kodeks Ukrainy. Naukovo-praktychnyi komentar*, vol. 1, pp. 247–308. Kharkiv: Pravo. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/20794> [in Ukrainian].
24. Begiashvili, Kh. (2022). Problems related to the time limits of covert investigative action in a criminal case and notification of covert investigative action according to the Criminal Procedure Code of Georgia. *Scientific Journal "Spectri"*, vol. 1. DOI: <https://doi.org/10.52340/spectri.2022.12> [in English].
25. Boehm, F., & de Hert, P. (2012). Notification, an important safeguard against the improper use of surveillance – finally recognized in case law and EU law. *European Journal of Law and Technology*, vol. 3, issue 3. URL: <https://ejlt.org/index.php/ejlt/article/download/155/264?inline=1> [in English].
26. Case of Iordachi and Others v. Moldova. (2009, February 10). Judgment of the European Court of Human Rights, application No. 25198/02. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-91245> [in English].
27. Case of Kennedy v. the United Kingdom. (2010, May 18). Judgment of the European Court of Human Rights, application No. 26839/05. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-98473> [in English].
28. Case of Klass and Others v. Germany. (1978, September 6). Judgment of the European Court of Human Rights, application No. 5029/71. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57510> [in English].
29. Case of Liberty and Others v. the United Kingdom. (2008, July 1). Judgment of the European Court of Human Rights, application No. 58243/00. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-87207> [in English].
30. Case of Roman Zakharov v. Russia [GC]. (2015, December 4). Judgment of the European Court of Human Rights, application No. 47143/06. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-159324> [in English].
31. Case of Szabó and Vissy v. Hungary. (2016, January 12). Judgment of the European Court of Human Rights, application No. 37138/14. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-160020> [in English].

32. Case of Weber and Saravia v. Germany. (2006, June 29). Decision of the European Court of Human Rights, application No. 54934/00. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-76586> [in English].
33. France. (1958, December 31). Criminal Procedure Code [Code de procédure pénale]. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000006071154/> [in French].
34. Germany. (1987, April 7). Criminal Procedure Code [Strafprozessordnung (StPO)]. § 100a Telekommunikationsüberwachung. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_100a.html [in German].
35. Germany. (1987, April 7). Criminal Procedure Code [Strafprozessordnung (StPO)]. § 100e Verfahren bei Maßnahmen nach den §§ 100a bis 100c. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_100e.html [in German].
36. Moldova. (2003, March 14). Criminal Procedure Code. Law No. 122-XV. Art. 135 Wiretapping. URL: https://www.unodc.org/cld/uploads/res/document/mda/criminal-procedure-code_html/Criminal_Procedural_Code_ENG.pdf [in English].